

Patrimoni Sacre <patrimonisacre@gmail.com>
Mireia Barnadas i Ribas, Secretària Tècnica de l'AADIPA' <aadipa@coac.net>, Antoni Vilanova,
President de l'AADIPA' <vilanova-moya@coac.net>

Benvolguts,

Encoratjat pels arquitectes barcelonins Mercé Zazurca Codolà, Josep Mª Sala i Trullós, i també per Josep Bertran Ilari, director de l'Escola d'Arquitectura de la URV, on sóc docent, us envio un petit resum de la tasca realitzada dintre del Art Sacre en els últims 20 anys a la catedral de Santa Maria de Tortosa. Aquesta petita introducció es pot transformar en una petita ponència pel vostre XXXVIIè Curset COAC AADIPA: Patrimoni Sacre: permanent innovació.

PLA DIRECTOR DE LA CATEDRAL SANCTA MARIA DERTOSAE (1994-2014)

*Dr. Josep Lluís i Ginovart. Arquitecte director del Pla de Santa Maria de Tortosa
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura Universitat Rovira i Virgili*

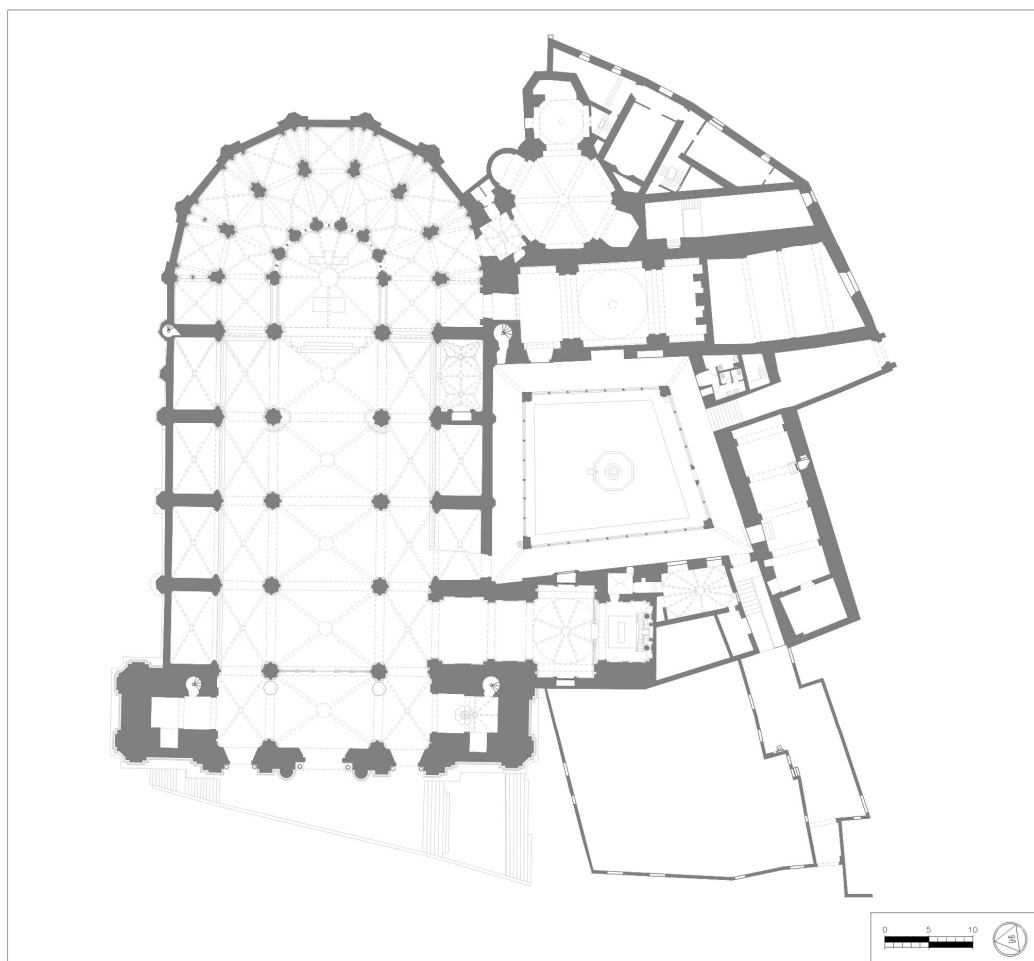
El Pla Director de la catedral de Tortosa va començar a gestar l'any 1994, i es va aprovar definitivament al desembre de l'any 2000. Els criteris generals de la intervenció, així com bona part del Pla d'actuació, es van prefixar ja a l'any 1994. Des de llavors fins l'actualitat, i ja en vint anys de planificació, s'ha anat intervenint al conjunt de la catedral de Tortosa en més de vint intervencions diferents. Així el conjunt de *Sancta Maria Dertosae* és un dels edificis de Patrimoni Sacre en què s'han realitzat més intervencions de la península ibèrica. D'aquesta manera a la catedral de Tortosa es pot valorar els resultats de la metodologia, de caire científic en intervenció monumental, del Pla Nacional de Catedrals, proposades per diverses Universitats, Ministeri de Cultura, i mètodes de intervenció, com el del SPAL de la Diputació de Barcelona.

La diòcesis de Tortosa va ser restaurada el 1151, segons dotació de Ramon Berenguer IV, un cop reconqueria la ciutat el 1148, el Comte va donar a l'Església de Tortosa el límit de tot el seu terme. Va ser consagrat bisbe de Tortosa Gaufred, i la diòcesi es va ampliar per terres valencianes a mesura que va avançar la Reconquesta. Els límits finals així establerts donaven un àmbit supraprovincial, en terres a Tarragona, Castelló, Lleida i Terol. Esta delimitació geogràfica perdura, fins l'any 1957 en què es van segregar les parròquies de Lleida i Terol, i el 1960 part de Castelló. D'aquest gran territori rau, la importància de la catedral de Tortosa, no tan sols des del punt de vista de catedral del bisbe, sinó també amb un gran equipament territorial, des del punt de vista administratiu, docent o sanitari, que en part ha estat totalment recuperat en les actuacions del Pla Director (1994-2014).

El conjunt de la catedral disposa d'una planta que ocupa 5361 m², amb una superfície total 7455 m². Els elements més importants són la Basílica, amb 2202,01 m², la capçalera (1347-1441), la nau central (1441-1625), la façana manierista (1625-1825). Destaca també la barroca Reial Capella de la Santa Cinta (1672-1825) amb 202,45 m² on es guarda al seu Camarí, la relíquia de la Cinta patrona de la ciutat. La Capella del Santíssim bastida al segle XIX, 201,82 m², d'estil neoclàssic actual Parròquia del Sant Crist, situada a les dependències de l'antiga canònica. La transformació del edifici, a través de les directrius del Pla Director (1994-2014), ha representat l'obertura de la totalitat dels espais interiors de la catedral, fent compatible les funcions, religioses, culturals i turístiques de la catedral de Tortosa. Com a conseqüència també l'entorn ha estat urbanitzant, recuperant i simbolitzant l'espai urbà més central de la Tortosa històrica. Les

actuacions de caire urbanístic s'han introduït en la revisió del POUM, i en el desenvolupament del PINCAT, en la Llei de Barris. La proposta d'un Pla Especial de l'entorn de la catedral, al carrer Taules Velles, Porta de Palau, Palau del Bisbe i el front fluvial, es avui una realitat.

El Pla Director ha representat la posada al dia de la catedral de Tortosa, en la obertura i accessibilitat a la majoria dels espais del conjunt. Han estat necessaris mes de vint obres per poder tirar endavant aquest projecte, amb la coordinació de Administracions públiques, de caire, nacional a la vegada que territorial i local. Entre el desenvolupament del Pla destaquem:

I fase.- Les actuacions urgents

La primera fase d'actuació es la que es va definir com actuacions de caire arquitectònic i de restauració de caràcter urgent, son les s'havien de realitzar de forma immediata. L'objectiu d'aquesta fase es la recuperació d'aquell patrimoni que entrava en una fase irreversible, o la que la perillositat del elements a restaurar així o requeria.

-1a) Restauració de la Reial Capella de la Santa Cinta. (2Fases), període 1995-1997. Finançament, Aportacions particulars, Capítol catedral.

-2a) Restauració de les Cobertes de Catedral de Santa Maria. (2 Fases), període 1997-1998. Finançament, Conveni Bisbat-Ajuntament de Tortosa, Ministerio de Educación y Cultura i

Generalitat de Catalunya.

-3a) Restauració del Claustre de la Catedral de Tortosa. (2Fases), període 1998-1999. Finançament, Ministerio de Educación i Cultura.

-4a) Restauració i contenció estructural de la Façana de la Plaça de la Cinta.(2Fases), període1999-2002. Finançament, Ministeri de Cultura, Agència de Patrocini i Mecenatge de la Generalitat de Catalunya. Conveni Bisbat-Ajuntament de Tortosa.

II fase.- Projectió exterior de la catedral. L'obertura de la canònica

La catedral com element viu te una projectió exterior derivada del seu us exclusivament cultural, per una part es el monument mes emblemàtic de la ciutat i per tant mes visitat turísticament, i per l'altra degut al seu important arxiu es lloc d'estudi i consulta d'estudiosos i investigadors. Per fi aquell vell ideari de recollir en una exposició permanent aquelles peces de particular interès litúrgic que encara avui dia s'utilitzen i poder ser mostrades en condicions al públic, son aquelles obres que es van proposar com a prioritat en aquesta una segona fase.

-1a) Projecte Condicionament Refectori i part inferior antiga Canònica, període 2003. Finançament, Conveni Bisbat Tortosa, Presidència Generalitat Catalunya.

-2a) Projecte de Condicionament Dormitori i Aula Magna per Sala d'Exposicions Permanent, període 2004. Finançament. Conveni Bisbat Tortosa, Presidència Generalitat Catalunya.

-3a) Projecte de Condicionament de l'Arxiu Capitular. Període 2005. Finançament, Conveni Bisbat Tortosa, Presidència Generalitat Catalunya.

-4ª) Sala Expossició Permanent Catedral de Santa Maria de Tortosa. Període 2008. Finançament, Bisbat Tortosa, Departament de Cultura de la Generalitat Catalunya.

-5ª) Projecte de Escalinata Façana Principal catedral. Període 2010. Finançament, Bisbat de Tortosa

-6ª) Restauració estructural de pinacles i contraforts de les cobertes catedral. Període 2010. Finançament, Ministerio de Educación y Cultura.

-7ª) Restauració cúpula entrada a la Sagristia Major catedral. Període 2011. Finançament, Ministerio de Educación y Cultura.

-8ª) Condicionament i Restauració Arxiu Capitular catedral Santa Maria. Període 2009-2012. Bisbat de Tortosa, Ajuntament de Tortosa i Diputació Tarragona.

-9ª) Restauració de la llanterna de la Reial Capella de la Santa Cinta. Període 2014. Bisbat de Tortosa.

